

Pressmeddelande om projektet SURE-Farm (Towards SUSTainable and REsilient EU FARMing systems)

En gemensam jordbrukspolitik inriktad på att bygga upp motståndskraft (resiliens) måste behandla jordbrukets robusthet, anpassningsförmåga och förändringsbarhet. Jordbrukssektorns motståndskraft är ett viktigt mål för den gemensamma jordbrukspolitiken, CAP (Common Agricultural Policy). Arbetet med att öka motståndskraften har ofta fokus på att främja robusthet med politiska instrument och marknadsinstrument som syftar till att stabilisera marknaderna för jordbruksprodukter. Men en grupp europeiska forskare hävdar att det sättet att se på motståndskraft är alltför snävt. De anser att robusthet visserligen bidrar till jordbrukets utveckling men att dagens förhållanden med högre risker även kräver andra kapaciteter inom livsmedels- och jordbruksindustrin, nämligen anpassningsförmåga och förändringsbarhet.

Europas bönder kommer i allt högre grad att tvingas hantera osäkerheter som volatila producentpriser och extrema väderfenomen. Några exempel på andra betydelsefulla faktorer är demografiska förändringar och förändringar som rör oro i samhället och konsumentpreferenser, som både kan upplevas som stressfaktorer och öppna nya möjligheter. Den forskargrupp från hela EU som samarbetar inom projektet SURE-Farm menar att de många utmaningar dagens utveckling innebär kommer att kräva ett bredare anslag än de traditionella strategierna, både politiskt och från jordbruksbranschens sida. Viktiga bidrag till motståndskraft kan komma från nedifrån-och-upp-modeller för lärande, experimentverksamhet på jordbruken och radikala förändringar av hur varor och tjänster produceras, finansieras och saluförs, enligt en ny logik eller med en ny affärsmodell.

Motståndskraft är mer än robust verksamhet och stabila inkomster för jordbruksföretagen

SURE-Farm-gruppens tolkning av motståndskraft går långt utöver ståndpunkten att politik som rör EU-jordbrukets motståndskraft ska vara inriktad främst på robust verksamhet och stabila inkomster för jordbruksföretagen. Gruppen hävdar att det ur ett samhällsperspektiv inte är jordbruken i sig utan deras och jordbrukets funktioner som ska stå i centrum, exempelvis att tillhandahålla jordbruksprodukter, generera inkomster i landsbygdsområden och delta i förvaltningen av miljön.

SURE-Farm-gruppen betonar att jordbruket kan bli motståndskraftigt endast om många processer beaktas samtidigt, bland annat formuleringen av EU-politiken, riskhantering, den demografiska förändringen av jordbruket, den institutionella förändringen och utvecklingen av jordbrukets produktionsmetoder.

Jordbrukets utmaningar varierar inom EU

Utmaningarna och processerna skiljer sig mellan olika jordbruksregioner i EU. Vissa regioner är till exempel mer utsatta för klimat- eller sjukdomsrisker medan andra måste hantera förändrade attityder till jordbruket hos intressenterna. Dessa skillnader har betydelse för hur vägen mot utveckling av de tre egenskaper som utgör motståndskraften – robusthet, anpassningsbarhet och förändringsbarhet – ska se ut för Europa. Därför bedömer SURE-Farm determinanter och bidrag till motståndskraft i flera regioner och jordbrukssystem.

I varje region identifierar SURE-Farm lokala utmaningar och funktioner för jordbruket, studerar jordbrukarnas och jordbrukspolitiken motståndskraft och bedömer kontextspecifika vägar för att stärka jordbrukssystemens motståndskraft. Vissa system kan blomstra med strategier inriktade på robusthet. Andra kan bevara sina grundläggande funktioner bättre genom anpassning eller förändring. Eftersom den kunskap som behövs för att stärka motståndskraften sällan finns att hämta i statistik och databaser involverar SURE-Farm omfattande interaktioner med jordbrukare och intressenter.

SURE-Farm-projektet i Sverige

Den svenska fallstudien är ägg- och kycklingproducenter i södra Sverige som levererar produkter av högt värde och står inför utmaningar som innebär betydande tekniska förändringar (för att tillgodose konsumenternas krav när det gäller livsmedelssäkerhet, djurhälsa och djurens välbefinnande), demografiska förändringar och miljö-/klimatpåverkan som sammantaget sätter press på lönsamheten och på utveckling av produktionen.

SURE-Farm är ett forsknings- och innovationsprojekt som finansieras av Europeiska unionens Horizon 2020-program. Det omfattar 16 deltagande universitet och forskningsinstitut från 11 europeiska länder och samordnas av Wageningen University & Research i Nederländerna. Projektets fullständiga titel är "Towards SUsustainable and REsilient EU FARMing systems".

Flera forskare vid Institutionen för ekonomi deltar i detta EU-projekt:

Carl-Johan Lagerkvist, professor
e-post: Carl-johan.Lagerkvist@slu.se
Gordana Manevska-Tasevska, PhD, forskare
e-post: Gordana.Tasevska@slu.se

Helena Hansson, professor
e-post: Helena.Hansson@slu.se
Jens Rommel, PhD, forskare
e-post: Jens.Rommel@slu.se

Flera forskare vid Institutionen för ekonomi deltar i detta EU-projekt:

Carl-Johan Lagerkvist, professor

e-post: Carl-johan.Lagerkvist@slu.se

Gordana Manevska-Tasevska, PhD, forskare

e-post: Gordana.Tasevska@slu.se

Helena Hansson, professor

e-post: Helena.Hansson@slu.se

Jens Rommel, PhD, forskare

e-post: Jens.Rommel@slu.se

